

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

دوره: کارشناسی ارشد

رشته: زبان و ادبیات عربی

ویژه عرب زبانها

(خاص دانشگاه جامعه المصطفی)

گروه: علوم انسانی

مصوبه جلسه ۵۳ مورخ ۱۳۶۵/۴/۲۶ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

نسخه بازنگری شده مصوب دهمین جلسه مورخ ۹۴/۱۰/۲ کمیته زبان و ادبیات عرب

شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّمَّانِ الرَّحِيمِ

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات عربی (ویژه عرب زبان‌ها)

- با استناد به مصوبه دهمین جلسه مورخ ۹۴/۱۰/۲ کمیته زبان و ادبیات فارسی، برنامه درسی بازنگری شده دوره کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات عربی (ویژه عرب زبان‌ها) پیشنهادی دانشگاه جامعه المصطفی را به شرح زیر تصویب کرد:

۱- این برنامه از تاریخ تصویب خاص دانشگاه جامعه المصطفی و فقط برای یک دوره جهت اجرا ابلاغ می شود.

۲- برنامه درسی مذکور از تاریخ تصویب جایگزین برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات عرب مصوب جلسه ۵۳ مورخ ۶۵/۴/۲۶ شورای برنامه‌ریزی می‌باشد.

۳- این برنامه از تاریخ تصویب فقط برای یک دوره قابل اجراست.

عبدالرحیم نوه‌ابراهیم

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

نوه‌ابراهیم

فصل اول: دوره‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی زبان و ادبیات عربی

تعریف:

دوره‌ی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات عربی دوره‌ی تخصصی در این رشته است که دانش‌پژوه بطور عمیق دروس آن را می‌شناسد و در پایان موفق به اخذ مدرک کارشناسی ارشد می‌شود.

اهداف کلی دوره:

- تربیت مدرس برای مقطع کارشناسی حوزه‌ها و دانشگاه‌های خارج از کشور در زمینه زبان و ادبیات عرب؛
- تربیت پژوهشگر در رشته مربوط؛
- تربیت نیروهای توانمند در زمینه ادبیات متون دینی مخصوصاً قرآنی؛
- تربیت مبلغ؛
- تذکر: مبلغ به معنای ابلاغ کننده پیام دین است
- تربیت افراد مستعد برای ورود به دوره‌ی دکتری.

سیاست‌های آموزشی:

- شکوفا شدن روحیه تحقیق در دانش پژوه با اختصاص حداقل ۳۰ درصد واحدها به کار تحقیق؛
- ایجاد توانایی تألیف، تدریس و ترجمه در رشته مربوط؛
- ایجاد توانایی استفاده از متون تخصصی؛
- نهادینه کردن اخلاق و معنویات در دانش پژوهان و محیط سازی به منظور تعالی اخلاقی؛
- ایجاد توانایی تبلیغ معارف قرآن و سنت با استفاده از منابع علمی مربوط؛
- شناخت عمیق، تحلیلی و تطبیقی متون عربی؛
- ابتدای نظام آموزشی بر مشارکت دانش پژوه و بهره‌گیری از روش‌های کارآمد آموزشی؛
- توجه به نیازهای منطقه‌ای فراگیران؛
- تأکید بر استفاده از متون اساسی، جامع، موجز و کاربردی؛
- تدریس دروس به زبان عربی.

بذیرش:

فراگیران این دوره از بین فارغ التحصیلان دوره کارشناسی رشته معارف اسلامی و زبان و ادبیات عرب انتخاب می‌شوند.

تبصره: در صورتی که دانش پژوهان رشته‌ای دیگر بخواهند در کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات عربی شرکت کنند باید پیش نیازهای لازم را بگذرانند.

طول دوره و شکل آن:

تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات عربی ۳۴ واحد می‌باشد. نظام و شکل دوره به صورت ترمی واحدی است. طول دوره کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات عربی حداکثر ۵ ترم (نیم سال) می‌باشد. هر واحد درسی نظری برابر با ۱۶ ساعت و هر واحد درسی عملی برابر با ۳۲ ساعت می‌باشد که در یک ترم ۱۶ هفته‌ای ارائه می‌شود.

محورهای دروس:

ردیف	عناوین	تعداد واحد
۱	دروس پایه	۸
۲	دروس تخصصی	۱۴
۳	دروس اختیاری - الزامی	۱۲
۴	دروس جبرانی ^۱	۱۲
	جمع کل	۳۲

اهمیت و ضرورت:

از آنجا که بسیاری از منابع علوم اسلامی به زبان عربی بوده و تسلط به آن می‌تواند در فراگیری معارف اسلامی و تبلیغ مؤثر باشد لازم است رشته زبان و ادبیات عربی بطور مستقل مورد توجه قرار گیرد.

نقش و توانایی:

دانش پژوهان این رشته می‌توانند محقق و مدرس ادبیات عرب شوند و با تسلط بر زبان عربی در امر تبلیغ معارف اسلامی و ابلاغ فرهنگ دینی به جوامع بشری آنان را از این منابع سرشار و بهره‌مند سازند.

۱. دروس جبرانی در جمع کل محاسبه نشده است.

فصل دوم

حداول دروس

الف) دروس پایه:

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز	توضیحات
			جمع	نظری	عملی		
۱	فرهنگ نویسی و فرهنگ شناسی عربی	۲	۳۲	۳۲	-		
۲	صرف و نحو (۱)	۲	۳۲	۳۲	-		
۳	صرف و نحو (۲)	۲	۳۲	۳۲	-	صرف و نحو (۱)	
۴	معانی و بیان و بدیع	۲	۳۲	۳۲	-		
	جمع کل	۸	۱۲۸	۱۲۸	-		

ب) دروس تخصصی:

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز	توضیحات
			جمع	نظری	عملی		
۱	تاریخ ادبیات از دوره جاهلی تا پایان اموی	۲	۳۲	۳۲	-		
۲	متون نظم و نثر از دوره جاهلی تا پایان اموی	۲	۳۲	۳۲	-		
۳	تاریخ ادبیات از دوره عباسی تا سقوط بغداد	۲	۳۲	۳۲	-		
۴	متون نظم و نثر از دوره عباسی تا سقوط بغداد	۲	۳۲	۳۲	-		
۵	تاریخ ادبیات دوره معاصر	۲	۳۲	۳۲	-		
۶	پایان نامه	۴	۶۴	۶۴	-		
	جمع کل	۱۴	۲۲۴	۲۲۴	-		

ج) دروس اختیاری - الزامی:

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیش‌نیاز	توضیحات
			جمع	نظری	عملی		
۱	مطالعات زبان شناسی قدیم	۲	۳۲	۳۲	-		
۲	متون نظم و نثر دوره معاصر	۲	۳۲	۳۲	-		
۳	مطالعات صوتی و صرفی	۲	۳۲	۳۲	-		
۴	نقد ادبی	۲	۳۲	۳۲	-		
۵	مطالعات زبان شناسی معاصر	۲	۳۲	۳۲	-		
۶	فنون نثر عربی معاصر	۲	۳۲	۳۲	-		
۷	نظریه تأویل در ادبیات عربی قدیم و معاصر	۲	۳۲	۳۲	-		
۸	روش تحقیق	۲	۳۲	۳۲	-		
جمع کل		۱۶	۲۵۶	۲۵۶	-		

تذکره: از مجموع (۱۶) واحد دروس اختیاری — الزامی فوق دانش‌پژوهان باید (۱۲) واحد آن را انتخاب و

بگذرانند.

د) دروس جبرانی:

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیش‌نیاز	توضیحات
			جمع	نظری	عملی		
۱	ادبیات عرب (۱)	۲	۳۲	۳۲	-		
۲	ادبیات عرب (۲)	۲	۳۲	۳۲	-	ادبیات عرب (۱)	
۳	منبع شناسی	۲	۳۲	۳۲	-		
۴	نقد شبهات ادبی قرآن	۲	۳۲	۳۲	-		
۵	زبان شناسی پیشرفته	۲	۳۲	۳۲	-		
۶	ادبیات و علوم دینی	۲	۳۲	۳۲	-		
جمع کل		۱۲	۱۹۲	۱۹۲	-		

فصل سوم

سر فصل دروس

فرهنگ نویسی و فرهنگ شناسی عربی

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	۲	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: فرهنگ نویسی و فرهنگ شناسی عربی
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
نظری	جبرانی					
عملی						
آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒						
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐						

هدف:

- هدف اصلی:
- توانایی دانشجوی در به کارگیری فرهنگ‌های مختلف در کارهای پژوهشی رشته عربی
- اهداف فرعی:
- آشنایی با تاریخ نشأت و پیدایش فرهنگ نویسی.
- سیر تحول فرهنگ نویسی.
- فرهنگ نویسی عربی.
- آشنایی با مکاتب فرهنگ نویسی عربی
- آشنایی با شیوه کاربرد فرهنگ‌های مختلف عربی که براساس مکاتب گوناگون تدوین یافته‌اند.

سرفصل دروس:

- آشنایی با مفهوم و معنی واژه‌ی (معجم) و سیر تغییر و تحول تاریخ تدوین فرهنگ نویسی
- تقسیم فرهنگ‌ها به فرهنگ‌های عمومی مانند: معجم العین، الصحاح و تاج العروس و غیره، و تخصصی مانند فرهنگ اصطلاحات، فرهنگ معناشناسی (معجم المعانی) و کتب واژه‌های غریب و نامأنوس در قرآن و حدیث.
- تقسیم فرهنگ‌های لغت (المعجم اللغویة) بر اساس روش تدوین مانند:
- روش آوایی مانند: فرهنگ (العین از خلیل بن احمد فراهیدی)، (التهدیب از ازهری) و غیره
- روش قافیه‌ای، مانند: (تاج اللغة والصحاح العربیة از اسماعیل جوهری)، (ترویج الارواح فی تهدیب الصحاح از محمود بن احمد زنجانی)، (لسان العرب از ابن منظور)، (القاموس المحيط از فیروزآبادی) و غیره.

- روش الفبائی، مانند: (معجم الجیم از شبیبی)، (مقایس اللغة از احمد بن فارس رازی)، (اساس البلاغه از زمخشری)، (المعجم الوسیط از فرهنگستان زبان عربی در قاهره) و غیره که در دوره معاصر با همین شیوه نگاشته شده است.

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	+

منابع پیشنهادی:

اصلی

- مقدمه معجم الصحاح جوهری؛ محقق معجم احمد عبدالغفور عطار
- مقدمه معجم ترویج الارواح فی تهذیب الصحاح؛ محقق معجم د، محمد صالح شریف عسکری

فرعی

- المعجم العربی نشأته وتطوره؛ د. حسین نزار
- المعجمات اللغویة؛ د. محمد ابوالفرج
- المعاجم اللغویة؛ د. محمد ابراهیم نجا

صرف و نحو (۱)

دروس پیش‌نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	۲	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: صرف و نحو (۱)	
	عملی						
	نظری	تخصصی					
	عملی						
	نظری	اختیاری		۳۲	تعداد ساعت		عنوان درس به انگلیسی: Grammar ۱
	عملی						
	نظری	جبرانی					
	عملی						
آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒							
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐							

هدف: فراگرفتن یک دوره صرف و نحو در سطح عالی

سرفصل دروس:

- کلمه و کلام - علامت اسم و فعل - معرب و مبنی - انواع اعراب، اعراب اسماء سته - اعراب اسم غیر منصرف
- اقسام معرفه - مبتدا و خبر - افعال ناقصه - حروف مشبیه به لیس - افعال مقاربه - ان و اخوات آن - افعال
- قلوب - الاشتغال - تنازع - مفعول مطلق - مفعول لاجله - مفعول فیه - مفعول معه - استثناء - حال - تمییز.

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	-

منابع پیشنهادی:

- اصلی
- شرح ابن عقیل
- فرعی
- سیوطی
- مغنی اللیب
- شذور الذهب
- اوضح السالك

صرف و نحو (۲)

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	۲	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: صرف و نحو (۲)
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری		۳۲	تعداد ساعت	
	عملی					
	نظری	جبرانی				
	عملی					
☐ ندارد ☐ آموزش تکمیلی: دارد					عنوان درس به انگلیسی: Grammar ۲	
☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار			☐ آزمایشگاه			

هدف: فراگرفتن یک دوره صرف و نحو در سطح عالی

سرفصل دروس:

حروف جر - اضافه - اعمال مصدر - اعمال اسم فاعل - اعمال اسم مفعول - ابنیه مصادر - صیغه مشبیه - تعجب - افعال مدح و ذم - افعال التفضیل - نعت - توكید - عطف بحروف - عطف نسق - بدل - نداء - استعانه - الندبه - الترخیم - اختصاص - اسمای اصوات - اعراب فعل - تصریف - اعلان - ادغام - مقصور و ممدود تصغیر - نسبت و غیره.

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	-

منابع پیشنهادی:

- اصلی
- جلد دوم شرح ابن عقیل
- فرعی
- سیوطی
- مغنی اللیب
- شذور الذهب

تاریخ ادبیات از دوره جاهلی تا پایان اموی

دروس پیش‌نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	۲	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: معانی و بیان و بدیع			
	عملی								
	نظری	تخصصی		۳۲	تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Rhetoric		
	عملی								
	نظری	اختیاری		۳۲	تعداد ساعت:			عنوان درس به انگلیسی: Rhetoric	
	عملی								
	نظری	جبرانی		۳۲	تعداد ساعت:				عنوان درس به انگلیسی: Rhetoric
	عملی								
آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒									
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐									

هدف: تدریس یک دوره مباحث معانی و بیان در سطح عالی.

سرفصل دروس:

- فصاحت و بلاغت - خبر و انشاء - اسناد خبری - احوال مسند تا خیر المسند - تقدیم المسند - قصر - طرق
- قصر - فصل و وصل - ایجاز و اطناب و مساوات - علم بیان و تعریف آن تشبیه و اقسام آن - حقیقت و مجاز
- مجاز و اقسام آن - استعاره و اقسام آن - مراعات النظر - توریه - جمع - تفریق و اقسام آن - مبالغه - تأکید
- المدح - بما یشبه بالذم - موازنه - قلب و دیگر محسنات بدیعی.

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	-

منابع پیشنهادی:

- اصلی
- مختصر تفتازانی
- جواهر البلاغه؛ احمد هاشمی
- فرعی
- اسرار البلاغه؛ جرجانی
- اساس البلاغه؛ زمخشری
- دلائل الاعجاز؛ جرجانی
- تقد الشعر اسامه بن مقد

متون نظم و نثر از دوره جاهلی تا پایان اموی					
دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: تاریخ ادبیات از دوره جاهلی تا پایان اموی عنوان درس به انگلیسی: History of literature from the Pre-Islamic period to the Umayyad dynasty
	عملی	تخصصی			
	نظری				
	عملی				
	نظری	اختیاری		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	جیرانی			
	عملی				
	نظری				
	آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐				

هدف: آشنایی با اوضاع سیاسی و اجتماعی و ادبی این دوره و شناخت انواع شعر و نثر در این دوره و آشنایی با تحولات و حوادث تاریخی و علل پیدایش و تأثیر آنها در آثار مثنوی و منظوم عصر جاهلی تا پایان عصر اموی.

سرفصل دروس:

- تعریف تاریخ ادبیات - تقسیمات تاریخ ادبیات، جزیره العرب و تاریخ قدیم آن - حکومت‌های عربی در شمال (غسانیه - مندرها کنده)
- احوال دوره جاهلیت (زندگی - دانشها - دین)
- روایت شعر جاهلی - مهمترین منابع شعر جاهلی - شرح حال و بررسی شعر صاحبان معلمات شعر صعالبک - نثر دوره جاهلی - ظهور اسلام - تأثیر قرآن و حدیث - شعر در عصر پیغمبر 6 و خلفای راشدین - شعرای مخضرم - نثر و تطور آن - خطابه - مراکز شعر در دوره بنی امیه - تأثیرات عمومی در شعر و شعرا - شاعران سیاست - شاعران شیعی - شاعران خوارج و بنی امیه - نویسندگی و نویسندگی دواوین و غیره.

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	+

منابع پیشنهادی:

- تاریخ ادبیات؛ دکتر شوقی ضیف (جلد اول و دوم)

فرعی

- تاریخ ادبیات؛ بروکلیمان
- تاریخ ادبیات؛ حنا الفاخوری
- تاریخ ادبیات؛ جرجی زیدان

تاریخ ادبیات از دوره عباسی تا سقوط بغداد		عنوان درس به فارسی:	
تعداد	۲	متون نظم و نثر از دوره جاهلی تا پایان اموی	عنوان درس به انگلیسی: Poetry and prose from the Pre-Islamic period to the end of Umayyad dynasty
واحد:			
تعداد ساعت	۳۲	نوع واحد	
		تخصصی	
		اختیاری	
		جبرانی	
آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒			
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐			

هدف: آشنایی با آثار مثنوی و منظوم این دوره و تبحر در اصلاحات و ترکیبات شعر و نثر این دوره.

سرفصل دروس:

- معلقات سبع - نثر کهنه - بررسی ادبی و اعجاز و تلاوت لاقل ده سوره از قرآن کریم - ده خطبه از نهج البلاغه
- شعر صعالبک شعر عمر بن ابی ربیع - شاعران عذری شاعران زهد از قبیل ابوالاسود دویلی - شعر ذوالرمله - رجز گویان از قبیل عجاج - نثر عبدالحمید کاتب و غیره.

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	+

منابع پیشنهادی:

اصلی

- مجانی الحدیثه (جلد اول)
- قرآن کریم
- نهج البلاغه

فرعی:

- مجانی الأدب
- شعراء النصرانیة؛ تألیف بستانی
- جمهره خطب العرب
- رسائل البلاغاء؛ کرد علی پناه

متون نظم و نثر از دوره عباسی تا سقوط بغداد					تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: تاریخ ادبیات از دوره عباسی تا سقوط بغداد
دروس پیش‌نیاز:	ری	پایه	نوع واحد	۲		
	عملی	تخصصی				
	نظری					
	عملی					
	نظری	اختیاری	۳۲	تعداد ساعت		
	عملی					
	نظری	جبرانی				
	عملی					
آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒					عنوان درس به انگلیسی: Abbasid dynasty literature history	
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐						

هدف: آشنایی با اوضاع سیاسی و اجتماعی و تاریخ و سبکهای شعری و نثری این دوره و بررسی میزان و اختصاصات آثار هر یک از شاعران و نویسندگان این دوره.

سرفصل دروس:

- اوضاع سیاسی (دوره عباسی - سازمان‌های اداری و سیاسی علوی‌ها و خوارج)
- اوضاع اجتماعی (تمدن و میل به ثروت و اشرافیت، شعوبه)
- اوضاع فکری و ادبی - امتیازات شعری دوره عباسی اول - بزرگان شعرا از قبیل بشاره - ابونواس - ابوالعتاهیه - شاعران شیعی از قبیل: سید حمیری - دعلب - دیک الجن - شاعران برامکه خطب و رسائل - بررسی نویسندگانی از قبیل: ابن مقفع - سهل بن هارون - تسلط غلامان ترک بر حکومت - شورش زنگیان - شورش اسماعیلیه - بررسی شاعران و نویسندگان از قبیل: بحتری - ابن رومی - ابن معتز - صنوبری - جاحظ - ابن قتیبه.

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	+

منابع پیشنهادی:

- تاریخ الادب العربی (ج ۳ و ۴)؛ تألیف دکتر شوقی صیف

دروس پیش نیاز:	نظری	تاریخ ادبیات دوره معاصر		تعداد واحد:	۲	عنوان درس به فارسی: متون نظم و نثر از دوره عباسی تا سقوط بغداد	
	عملی						
	نظری	تخصصی	نوع واحد	تعداد ساعت:	۳۲		
	عملی						
	نظری	اختیاری	تعداد ساعت:	۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Abbasid dynasty poetry and prose		
	عملی						
	نظری	جبرانی	تعداد ساعت:	۳۲			
	عملی						
آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒							
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐							

هدف: آشنایی با آثار منظوم و منثور این دوره و تبحر در اصطلاحات و عبارات شعری و نثری این دوره.

سرفصل دروس:

- قرائت آثار شاعرانی از قبیل بشار - ابونواس - ابوالعتاهیه - شاعران شیعی از قبیل - سید اسماعیل حمیری - منصور نمری دعبل - دیک الجن - شاعران برامکه از قبیل ابان عبدالحمید لاحقی - شعرای غزل - شعرای معتزله رسائل دیوانی - خطب و مواعظ و آثار نویسندگانی از قبیل: ابن مقفع - سهل بن هارون - و شعر شاعرانی از قبیل بحتری - متنبی - ابوتمام - صنوبری و آثار نویسندگانی از قبیل: ابراهیم صولی - جاحظ - ابن قتیبه - سعید بن حمید - و نظایر آنها.

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	+

منابع پیشنهادی:

- اصلی
- مجانی الحدیثه (جلد سوم): البستانی
- فرعی:
- الاغانی
- مجانی اللادب
- عقد الفرید
- محاضرات الادیاء؛ راغب اصفهانی

دروس پیش نیاز:	نظری	مطالعات زبان شناسی قدیم		تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: تاریخ ادبیات دوره معاصر			
	عملی							
	نظری	تخصصی	نوع واحد	تعداد ساعت: ۳۲		عنوان درس به انگلیسی: Contemporary literature		
	عملی							
	نظری	اختیاری						
	عملی							
	نظری	جبرانی						
	عملی							
آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒								
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐								

هدف: آشنایی با تحولات فکری و سیاسی و ادبی این دوره و بررسی آثار شعرا و نویسندگان معاصر.

سرفصل دروس:

- انگیزه‌های سیاسی و اجتماعی و ادبی دوره نهضت - اثر هیأت‌های اعزامی از اروپا - اثر جامع الازهر - اثر سوریه‌ها در نهضت - تأثیر روزنامه‌های عربی در مصر و شام و ترکیه - خطابه، کتابت - تدوین و ترجمه - بررسی آثار نویسندگان و شاعران مصر - سوریه - عراق - لبنان - فلسطین - الجزایر - تونس.

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	+

منابع پیشنهادی:

- اصلی
 - تاریخ ادبیات عربی؛ عمرد سوقی
 - نوره الفکر فی ادبنا الحدیث؛ ازغالی شکری
- فرعی:
 - تاریخ ادبیات؛ جرجی زیدان
 - قضایا الشعر المعاصر نازک الملائکه

دروس پیش‌نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	۲	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: مطالعات زبان شناسی قدیم
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری		۳۲	تعداد ساعت:	
	عملی					
	نظری	جبرانی				
	عملی					
آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒						
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐						

هدف:

هدف اصلی:

- آشنایی دانشجویان با مهم‌ترین شاخه‌های زبانی کهن که با زبان عربی هم‌خانواده محسوب می‌گردند.

اهداف فرعی:

- آشنایی با زبان‌های کهنی که در شبه جزیره عرب، آسیا و شمال آفریقا رواج داشته‌اند
- آشنایی با زبان‌های کهن منقرض شده، مانند: آکادی (آشوری، بابلی)، زبان‌های قدیم یمن چون سبئی، معینی، حضرمی و غیره.
- آشنایی با زبان‌های کهنی که با تغییراتی چند، همچنان رواج دارند، مانند: عربی، عبری و سریانی.
- آشنایی با مهم‌ترین ویژگی‌های لغوی که این زبان‌ها را از یکدیگر متمایز می‌سازند.
- آشنایی با نشأت و پیدایش و سیر تحول خط و رموز نوشتاری این زبان‌ها.

سرفصل دروس:

- تقسیم‌بندی نژادی ملت‌های منطقه عربستان، آسیا و شمال آفریقا به نژادهای سامی، حامی، یافقی و وجوه این نامگذاری‌ها
- مطالعات صورت گرفته توسط دانشمندان مسلمان در مورد نژادهای مختلف
- زبان مردمان ما بین النهرین؛ زبان آشوری و بابلی
- سیر تحول این زبان‌ها از پیدایش تا انقراض
- زبان مردمان شامات؛ زبان آرامی، کنعانی، عبری و شاخه‌های آنها
- ویژگی‌ها و وجوه تشابه و اختلاف این زبان‌ها با یکدیگر
- زبان‌های مردمان شبه جزیره عربستان مانند: عربی باند، عربی باقی، عربی فصیح
- زبان‌های عرب‌های سرزمین یمن کهن، اتیوپی، شاخه‌های آن و بررسی بقا و انقراض آنها
- بررسی مناطق پیدایش این ملت‌ها: حبشه، شمال آفریقا، مرز ارمنستان، جنوب عراق، سرزمین کنعان، شبه جزیره عربستان، و بررسی نظرات مختلف باستان‌شناسان در این باره

نوشته‌های این ملت‌ها: اعم از
منظر دانشمندان مسلمان قدیم و

متون نظم و نثر دوره معاصر

- مباحث مربوط به خط
پیدایش و سیر تحول از
زبان‌شناسان و باستان‌شناسان غربی

- انواع خط نوشته‌ها؛ خط تصویری، خط میخی، خط هیروگلیفی، خط مقطعی
- خط میخی مهم‌ترین اختراع در زمینه نوشتار در تاریخ بشر، نقش فینیقی‌ها در پیدایش خط ابجدی الفبایی
- خط نوشته‌هایی که پس از آن پیدا شد مانند خط عبری، خط آرامی، خط سریانی و ویژگی‌های هر کدام
- بررسی مهم‌ترین نظریات پیدایش خط عربی، و آرای گوناگونی که در این زمینه ارائه شده است

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	+

منابع پیشنهادی:

- اصلی
- فقه اللغة؛ دکتر علی عبدالواحد وافی
- فرعی:
- فقه اللغات السامیه؛ کارل بروکلیمان.
- السامیون ولغانهم؛ د. حسن ظاظا
- الخط والكتابة فی الحضارة العربیة؛ د. یحیی جبوری
- تاریخ الخط العربی و آدابه؛ محمد طاهر کردی

دروس پیش‌نیاز:	نظری	مطالعات صوتی و صرفی		تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: متون نظم و نثر دوره معاصر
	عملی				
	نظری	تخصصی	نوع واحد	تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	اختیاری	تعداد ساعت: ۳۲		
	عملی				
	نظری	جبرانی	تعداد ساعت: ۳۲		
	عملی				
آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐					
عنوان درس به انگلیسی: History of contemporary poetry and prose					

هدف: آشنایی با مصطلحات و تراکیب و عبارات آثار شاعران و نویسندگان معاصر.

سرفصل دروس:

- قرائت آثاری از نویسندگان معاصر از قبیل: عبدالله بک زهدی - عبدالله فکری - علی مبارک - محمد عبده - جمال الدین اسدآبادی - منفلوطی - طه حسین - مصطفی صادق رافعی و غیره - و قرائت شعر شاعرانی از قبیل: شعرای مهجر - حافظ ابراهیم - احمد شوقی - زهاوی - شاری - علال فاسی - محمد مهدی بصیر، شعرای فلسطین.

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	+

منابع پیشنهادی:

- اصلی
- الجدید فی الأدب العربی؛ حنا الفاخوری
- الشعرا المهجری؛ دکتر عبدالکریم اشتر
- فرعی:
- معالم فی النقد العربی الحدیث؛ دکتر عبدالکریم اشتر
- دواوین و آثار شاعران و نویسندگان معاصر

هدف:

دروس پیش‌نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	۲	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: مطالعات صوتی و صرفی
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اجتناب‌ناپذیر		۳۲	تعداد ساعت	
	عملی					
	نظری	جبرانی				
	عملی					
آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒						
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐						

- توانا نمودن دانشجو نسبت به مهارت‌های آوایی از راه شناخت طبیعت و ساختار آوای عربی.
- امکان تشخیص بین آوای عربی و غیرعربی از راه شناخت مخارج اصوات عربی و صفات آنها.
- شناخت ویژگی‌های آوای عربی.
- آشنایی دانشجو با احکام تجوید قرآن کریم و کسب مهارت کامل در ادای آن.
- توانمند ساختن دانشجو نسبت به تلفظ آوای عربی با آهنگ عربی صحیح و بر اساس سیلاب‌های صوتی صرفی عربی.
- توانمند ساختن دانشجو نسبت به تولید و ساختن واژگان عربی بر اساس قواعد صرفی

سرفصل دروس:

- درآمدی بر آواشناسی عمومی
- مطالعه آثار دانشمندان مسلمان در زمینه آواشناسی
- تعریف فونتیک و فونولوژی
- آشنایی با اقسام گوناگون دستگاه تکلم
- تقسیم‌بندی آوای عربی از لحاظ مخارج و صفات
- آوای صدا دار و بی‌صدا
- مباحث قطع، تیر و تنغیم
- مبحث ریشه‌شناسی و تولید واژگان عربی
- نظریات زبان‌شناسان و علمای صرف در مورد اشتقاق و انواع آن
- نظریات علمای صرف درباره تناسب بین ریشه‌ها و واژگان
- رابطه بین ریشه‌های واژگان و معانی از منظر زبان‌شناسی و آواشناسی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
----------------	----------	-------------	---------------

منابع یشهادی:

- اصلی

- الاصوات اللغویة از د. ابراهیم انیس.

- فرعی:

- علم اللغة العام؛ الاصوات از د. کمال بشر

- الصوت اللغوی فی القرآن الکریم؛ د. محمد حسین الصغیر

- الکتاب؛ باب الإدغام؛ سیویه

- سر صناعة الإعراب؛ ابن جنی

- اسباب حدوث الحرف؛ ابن سینا

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	۲	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: نقد ادبی
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری		۳۲	تعداد ساعت	
	عملی					
	نظری	جبرانی				
	عملی					
آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐						

هدف:

- آشنا شدن با مبانی نقد ادبی و گرایش‌های آن
- بررسی انواع فنون ادبی و رابطه آنها با نقد ادبی
- آشنا شدن با ناقدان مسلمان عصر عباسی
- آشنا شدن با ناقدان معاصر
- بررسی برخی از مکاتب نقدی معاصر

سرفصل دروس:

- برخی از تعاریف مهم: نقد - ادبی - علم - فن
- اجناس ادبی: داستان و عناصر آن - شعر و عناصر آن - رمان و عناصر آن - نمایشنامه و عناصر آن - مقاله و ترجمه ذاتی و عناصر آن.
- بررسی برخی از ناقدان مسلمان: محمد بن سلام جمحی - جاحظ - ابن قتیبه - ابن المعتن - قدامة بن جعفر - ابن طباطبای - آمدی - جرجانی / حازم قرطاجی.
- بررسی برخی از ناقدان معاصر: میخائیل نعمة - عبدالرحمن شکری - عباس محمود عقاد - ابراهیم مازنی - یحیی حقی
- روش‌های نقدی معاصر: شکل‌گرایی (نورمالیسم) - شکل‌گرایی روسی و چپکی - ساختارگرایی
- نقد پس‌مدرنیسم: شالوده‌شکنی (ساختار شکنی) - نظریه تلقی (دریافت)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	+

منابع پیشنهادی:

- اصلی

- اصول نقد ادبی؛ احمد الشایب
- اسس النقد الأدبی عند العرب؛ دکتر بدوی
- نقد ادبی؛ أحمد کمال زکی

- فرعی:

- بیان والتبیین؛ جاحظ
- الشعر والشعراء؛ ابن قتیبه
- الموازنه بین ابی تمام و البحتری؛ للامدی
- الوساطة بین المبتنی وخصومه؛ قاضی جرجانی
- اسرار البلاغة؛ جرجانی
- دلائل الاعجاز؛ جرجانی
- النقد الأدبی اصوله و مناهجه؛ سید قطب
- النقد المنهجي عند العرب؛ دکتر مندور
- مبادئ النقد الأدبی؛ ریتشارد، ترجمه مصطفی بدوی

مطالعات زبان شناسی معاصر

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	۲	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: مطالعات زبان شناسی معاصر عنوان درس به انگلیسی: Contemporary linguistic studies
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری		۳۲	تعداد ساعت	
	عملی					
	نظری	جبرانی				
	عملی					
آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒						
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐						

هدف:

هدف اصلی:

- آشنایی با جدیدترین مباحث زبان شناسی در قرن بیستم میلادی به منظور توسعه پژوهش های جدید حوزه های زبانی عربی و خلق افق های تازه در زمینه فهم متون گوناگون عربی.

اهداف فرعی:

- آشنایی با نظریات مدرن زبان در عصور اخیر.
- آشنایی با رویکردهای جدید زبانی.
- آشنایی با افق های جدید معناشناسی عربی.
- آشنایی با شیوه های جدید مطالعات زبانی.

سرفصل دروس:

- معنی شناسی (علم الدلالة) از جنبه آوایی، نحوی و صرفی.
- جنبه های تأثیرگذار در انتقال معنا.
- زبان شناسی (علم اللغة) و مباحث و شاخه های گوناگون آن مانند: زبان شناسی نوین در پرتو نظریات و مکاتب زبان شناسی معاصر مانند مکتب دو سوسور، بلمفیلد، چامسکی، و غیره.
- شاخه های متفاوت زبان شناسی مانند: زبان شناسی عمومی، زبان شناسی تطبیقی، زبان شناسی توصیفی، زبان شناسی تاریخی، زبان شناسی مقابله ای، زبان شناسی و نحو، مسائل زبان شناسی، نامگذاری های مختلف برای زبان شناسی، و ارتباط زبان شناسی با علوم و مختلف مانند: روان شناسی، جامعه شناسی، آموزش زبان.

فنون تثر عربی معاصر

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	+

منابع پیشنهادی:

- اصلی

- دلالة الالفاظ؛ دکتر أنیس ابراهیم أنیس

- علم اللغة؛ محمود السعرا

- فرعی:

- علم الدلالة؛ فايز الداية

- بحوث السنية عربية؛ ميشال زكريا

- مبادئ اللسانيات؛ احمد محمد قدور

هدف: آشنایی با انواع نثر

نظریهٔ تاویل در ادبیات عربی قدیم و معاصر

و ویژگی‌های خاص هر

دروس پیش‌نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	۲	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: فنون نثر عربی معاصر	
	عملی						
	نظری	تخصصی					
	عملی						
	نظری	اختیاری		۳۲	تعداد ساعت		عنوان درس به انگلیسی: Techniques of contemporary Arabic criticism
	عملی						
	نظری	جبرانی					
	عملی						
<p>آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒</p> <p>آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐</p>							

نوع ادبی مانند: رمان - داستان - مقاله ادبی ادبیات جهانگردی - ادبیات سیره ذاتی - نمایشنامه و تحولات شکلی و محتوایی که درباره این انواع نثر ادبی انجام گرفته است.

سرفصل دروس:

- عوامل و انگیزه‌های نهضت در نثر عربی معاصر
- نثر مهاجری - نمایشنامه - مقاله ادبی - ادبیات جهانگردی - داستان کوتاه - داستان کوتاه در کشور عراق و ایران - داستان خیلی کوتاه - رمان در عراق و ایران - سیره ذاتی.

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	+

منابع پیشنهادی:

اصلی

- دراسات فی الأدب العربی الحدیث (النثر)؛ د. محمد أحمد ربیع و د. سالم أحمد الحمدانی
- تطور النثر العربی الحدیث؛ دکتر حلمی محمد القاعود
- الرحلة فی الأدب العربی؛ شعیب حلیفی

فرعی:

- فن السیرة؛ احسان عباس، الترجمة الذاتية فی الأدب العربی؛ د. یحیی ابراهیم عبدالقادر
- فن المقالة؛ د. محمد یوسف نجم - النثر المهجری: المضمون و صورة التعبير از د. عبدالکریم الاشر
- نقد الروایة فی الأدب العربی الحدیث فی مصر؛ د. احمد ابراهیم الهواری
- من أجل تقیئة جدیدة لنقد القصة القصیرة جداً - المقاربة المیکروسرویة؛ د. جمیل حمداوی
- تطور الاسالیب النثریة فی الأدب العربی؛ أتیس المقدسی
- فن السیرة؛ احسان عباس

روش تحقیق

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	۲	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: نظریه تأویل در ادبیات عربی قدیم و معاصر	
	عملی						
	نظری	تخصصی		۳۲	تعداد ساعت		عنوان درس به انگلیسی: Interpretation theory in ancient and contemporary Arabic literature
	عملی						
	نظری	اختیاری		آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒	آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐		
	عملی						
	نظری	جبرانی					
	عملی						

هدف: شناخت تأویل و متن شناسی از دیدگاه ادبی و تفسیری در قدیم و معاصر.

سرفصل دروس:

- تعریف تأویل در لغت و مکاتب مختلف
- تأویل در متن شناسی (علم النص)
- تأویل در مکاتب تفسیری
- فرق بین تأویل و تفسیر
- تأویل در مکاتب ادبی - نقدی غربی (هیرمونتیک)
- تأویل در روانشناسی و معنا شناسی از دیدگاه مکاتب ادبی
- ابزار و وسائل تأویل و متون شناسی مانند: ابزار نحوی - بلاغی و زبان شناسی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان نترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	+

منابع پیشنهادی:

- اصلی
- اللغة والمعنى: مقاربات في فلسفة اللغة؛ مخلوف سيد احمد
- قضية المعنى: القرآن ودراسة في التأويل؛ منصور مذكور أبوشلش
- مفهوم التأويل في القرآن الكريم والحديث؛ دكتور فريدة زمرد
- فرعی:
- قضية اللفظ والمعنى وأثرها في تدوين البلاغة لعربية؛ د. علي محمد حسن المعماري
- تأويل الخطاب القرآن بين الانضباط والنص؛ عزيز محمد عدمان
- استقبال النص عند العرب؛ دكتور محمد المبارك
- تأويل مشكل القرآن؛ ابن قتيبة
- تأويل مختلف الحديث؛ ابن قتيبة

دروس پیش نیاز:	نظری	ادبیات عرب (۱)		تعداد واحد:	۲	عنوان درس به فارسی: روش تحقیق و سمینار مسائل علمی مربوط به رشته مربوطه عنوان درس به انگلیسی: Research methodology
	عملی					
	نظری	تخصصی	نوع واحد	تعداد ساعت:	۳۲	
	عملی					
	نظری	اختیاری	تعداد ساعت:	۳۲		
	عملی					
	نظری	جبرانی	تعداد ساعت:	۳۲		
	عملی					
آموزش تکمیلی: دارد ☒ ندارد ☐						
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☒ سفر علمی ☐ سمینار ☒						

هدف: مطالعات و تحقیق درباره موضوعات مربوط به ادبیات عربی و معارف اسلامی.

سرفصل دروس:

- دانشجوی موضوعی را برای سمینار تحت نظارت یکی از استادان متخصص معین می کند و در پایان نیمسال در جلسه مخصوصی با حضور دانشجویان موضوع مورد تحقیق خود را ارائه می دهد.

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	+

دروس پیش‌نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	۲	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: ادبیات عرب (۱)
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری		۶۸	تعداد ساعت:	
	عملی					
	نظری	جبرانی				
	عملی					
آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐						

هدف: تسلط دانش پژوهان بر مباحث کاربردی ادبی و تطبیق آن بر متون اصیل.

سرفصل دروس:

- تعیین ضرورت و جایگاه مباحث ادبیات در فهم نصوص دینی
- بیان نکات مهم و کاربردی مانند:
- مسوغات ابتدا به نکره
- شباهت و تفاوت بین حال و تمیز
- فرق بین عطف بیان و بدل
- اقسام عطف
- اعراب اسماء شرط و استفهام و ...
- بررسی آیات و متون ادبی منتخب مانند: (سوره‌ی مائده / ۳۰-۳۷، سوره‌ی طه / ۳۵-۲۵، سوره انعام / ۱۱۲ و ۱۱۴، متن تفسیر مجمع البیان، سوره‌ی غافر، ص ۷۹۸ - ۸۰۵)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	-

منابع پیشنهادی:

- اصلی
- متن تدوین شده جامعه
- فرعی:
- مجمع البیان، بحث الاعراب
- مغنی اللیب باب رابع و باب هشتم
- النحو الوافی

ادبیات عرب (۲)

- شرح الکافیة
- املء ما من به الرحمن
- اعراب القرآن؛ درویش
- الجدول فی اعراب القرآن؛ صافی

راه کارهای اجرایی درس:

- انتخاب آیات و روایاتی که متضمن نکات کاربردی قابل توجهی از مباحث ادبیات باشد، مانند آب وضو.
- انتخاب متون درسی از علوم مختلف حوزوی مانند: تفسیر، فقه، اصول و...
- بخشی از مباحث به عنوان تحقیق به دانش پژوهان واگذار شود و اساتید مجازند حدود یک چهارم نمره را به آن اختصاص دهند.

دروس پیش‌نیاز: ادبیات عرب (۱)	نظری	پایه	نوع واحد.	۲	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: ادبیات عرب (۲)	
	عملی						
	نظری	تخصصی		۶۸	تعداد ساعت		عنوان درس به انگلیسی:
	عملی						
	نظری	اختیاری		آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒			
	عملی						
	نظری	جبرانی			آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐		
	عملی						

هدف: ایجاد توانایی تطبیق قواعد کاربردی و مباحث مفردات.

سرفصل دروس:

- بیان نکات مهم و کاربردی از مفردات مانند:
- ان، آن، ما، أمّا، لَمّا، لام و ...
- بیان نکات مهم بلاغی همچون استعاره، کنایه و...
- بررسی آیات و متون ادبی منتخب مانند: (سوره‌ی بقره / ۲۵۵، آل عمران / ۱۷۸، ابراهیم / ۱۲ و ... متن تفسیر مجمع البیان، سوره‌ی یوسف، ذیل آیه ۱ الی ۱۰)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	-

منابع پیشنهادی:

- اصلی
- متن تدوین شده جامعه
- فرعی:
- مجمع البیان، بحث الاعراب
- مغنی اللیبیب باب اول
- الکشاف
- شرح الکافیة
- اعراب القرآن، درویش
- مختصر المعانی

راه کارهای اجرایی درس:

- انتخاب آیات، روایات و اشعاری که متضمن نکات کاربردی قابل توجهی از مباحث ادبیات باشد، مانند آیه تیمم.
- انتخاب متون درسی از علوم مختلف حوزوی مانند: تفسیر، فقه، تاریخ و...
- بخشی از مباحث به عنوان تحقیق به دانش پژوهان واگذار شود و حدود یک چهارم نمره را به آن اختصاص یابد.

نقد شبیهات ادبی قرآن

دروس پیش‌نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	۲	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: منبع شناسی	
	عملی						
	نظری	تخصصی		۳۲	تعداد ساعت		عنوان درس به انگلیسی:
	عملی						
	نظری	اختیاری		آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒	آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐		
	عملی						
نظری	جبرانی						
عملی							

هدف: شناخت منابع اصلی و فرعی مورد استفاده در رشته.

سرفصل دروس:

- معرفی منابع دروس رشته و بررسی و مطالعه منابع و ارائه گزارش خلاصه‌ای از آن
- معرفی معاجم مانند: لسان العرب و تاج العروس و اقرب الموارد و مقائیس اللغة ولاروس والعین و...
- معرفی مصادر ادب عربی مانند: معلقات و مفضلیات و اصمعیات و ارائه نمونه‌هایی از هر کدام
- معرفی دیوان‌های شعری مانند: حماسه ابوتمام و دیوان منتهی و فارض و شریف رضی و ارائه نمونه‌هایی از هر کدام
- معرفی موسوعات مانند: جمهره خطب العرب و جمهره اشعار العرب و الموسوعة الأدبیه و ارائه نمونه‌ای از هر کدام

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	-

منابع پیشنهادی:

- تاریخ الادب العربی؛ بروکلیمان
- منبع شناسی؛ انتشارات سمت
- منابع مذکور در سرفصل

راه کارهای اجرایی درس:

- هر دانش پژوه موقف است حداقل گزارشی از چند منبع از منابع را تحت نظر استاد تنظیم و ارائه نماید که پنج نمره امتحان اختصاص به آن دارد.

زبان شناسی پیشرفته

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	۲	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: نقد شبهات ادبی قرآن	
	عملی						
	نظری	تخصصی		۳۲	تعداد ساعت		عنوان درس به انگلیسی:
	عملی						
	نظری	اختیاری		آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒	آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐		
	عملی						
نظری	جبرانی						
عملی							

هدف: آشنایی با انواع شبهات ادبی قرآن و توانایی بر نقد، تحلیل و پاسخگویی به آنها.

سرفصل دروس:

- تاریخچه و علل پیدایش شبهات ادبی قرآن
- آشنایی با آراء و افکار مستشرقان در زمینه شبهات ادبی قرآن و تحلیل آنها
- انتخاب نمونه‌هایی از شبهات و تحلیل، نقد و پاسخگویی به آنها

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	-

منابع پیشنهادی:

- تأویل شکل القرآن؛ ابن قتیبه
- اعراب القرآن؛ زجاج
- البحر المحیط؛ ابو حیان اندلس

راه کارهای اجرایی درس:

- هر دانش پژوه موظف است، تحت نظر استاد به تحلیل شبهه‌ای از شبهات ادبی قرآن در کلاس بپردازد. و پنج نمره امتحان اختصاص به آن دارد.

ادبیات و علوم دینی

دروس پیش نیاز: فقه اللغة	نظری	بایه	نوع واحد	۲	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: زبان شناسی پیشرفته
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری		۳۲	تعداد ساعت:	
	عملی					
	نظری	جبرانی				
	عملی					
آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐						

هدف: شناخت و بررسی مفاهیم بنیادی زبان شناسی با توجه با رویکرد مباحث قرآنی.

سرفصل دروس:

- تحلیل و فهم دقیق زبان شناسی از قبیل اصوات، حروف، قواعد، معناشناسی، تجزیه و تحلیل کلام
- آشنایی با نظرات زبان شناسان مشهور مانند: جاحظ، ذی سوسور و جاکو سیون، چامسکی
- مکتب‌های زبان شناسی (مانند: خلیل، جواهری، زمخشری، ...)
- نگاه اجمالی به دیدگاه مستشرقان نسبت به زبان قرآن
- زبان شناسی کاربردی عربی شامل مباحث کاربرد شناسی یا منظور شناسی تحلیل کلام معنایی و ساخت نحوی که کاربرد هر کدام در ترجمه مورد بررسی قرار می‌گیرد.

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	-

منابع پیشنهادی:

- زبان شناسی عرب؛ د. رمضان عبدالوهاب
- الخصائص؛ ابن جنی
- تاریخ زبان و فرهنگ عربی؛ د. آذر نوش آذرتاش
- زبان شناسی عربی؛ د. محمود فهمی حجازی، مترجم سید حسین سیدی

دروس پیش‌نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	۲	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: ادبیات و علوم دینی	
	عملی						
	نظری	تخصصی		۳۲	تعداد ساعت		عنوان درس به انگلیسی:
	عملی						
	نظری	اختیاری		آموزش تکمیلی: دارد ☐ ندارد ☒			
	عملی						
	نظری	جبرانی			آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐		
	عملی						
عملی							

هدف: آشنایی با تعامل ادبیات و سایر علوم دینی و کاربرد ادبیات در آنها.

سرفصل دروس:

- بیان تأثیر ادب اسلامی و علوم دینی در لغت و ادب عربی
- بیان تأثیر ادبیات در جذب مخاطبان علوم دینی و تأثیر آن در تسهیل انتقال مفاهیم علوم دینی به مخاطبان
- تأثیر ادبیات در فهم علوم دینی و اسلامی مانند: فقه، اصول، تفسیر، کلام، فلسفه، و...

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-	-	+	-

منابع پیشنهادی:

- تاریخ الادب الاسلامی؛ حنا الفاخوری
- تاریخ الادب العربی؛ بروکلیمان
- الادب العربی و تاریخه؛ د. آذرشب
- تاریخ الادب العربی؛ د. محمود بوستانی
- تاریخ الادب العربی؛ الندوی
- کشف؛ زمخشری
- مجمع البیان؛ طبرسی
- منهاج البراعه؛ خوئی

